Luentodiat 6.3.2023 Suomen teologinen instituutti
Soili Haverinen, soili.haverinen@sley.fi,

WOKE-IDEOLOGIA JA INTERSEKTIONAALINEN FEMINISMI KIRKON HAASTEENA

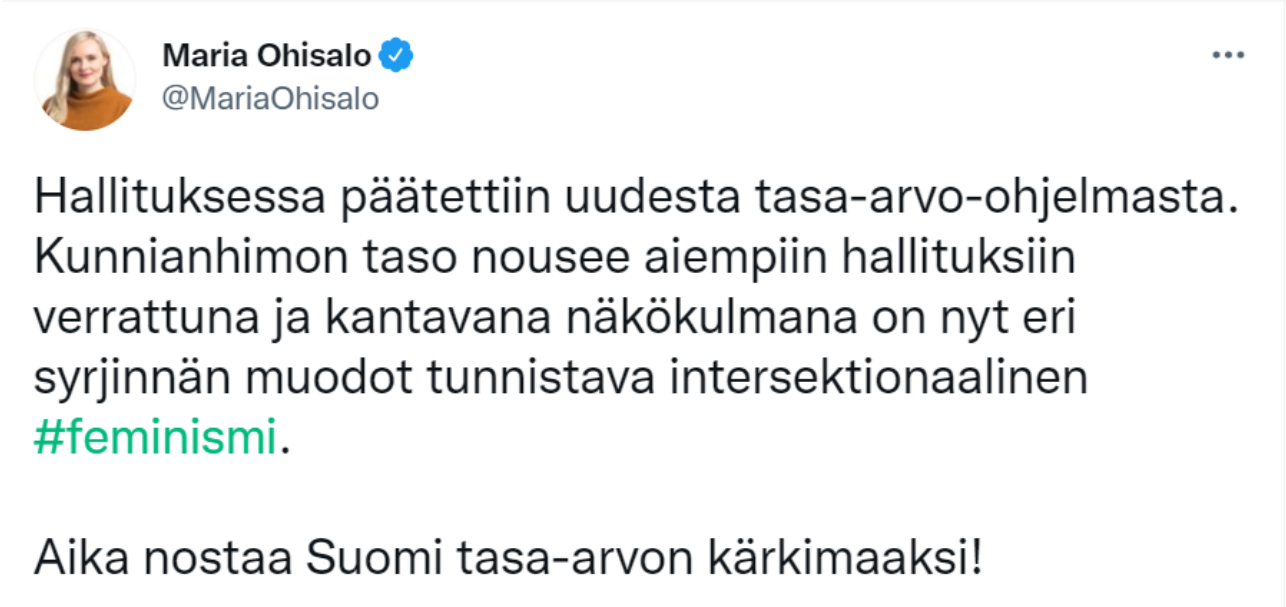

Twitter 25.6.2020

INTERSEKTIONAALISUUS

- Professori Kimberlé Crenshawn s. 1959, v. 1989 lanseeraama käsite.
- Tapa analysoida yksilön asemaan ja ryhmäidentiteettiin vaikuttavia eroja, kuten sukupuoli-identiteetti, yhteiskuntaluokka, etninen alkuperä ja seksuaalinen suuntautuminen.
- Intersektionaalisessa feminismissä tarkastellaan ihmisen asemaa erojen kautta muodostuvien identiteettiryhmien jäsenenä.
- Valtaidentiteettejä: miehisyys, heteroseksuaalisuus, Cis-sukupuolisuus, valkoisuus

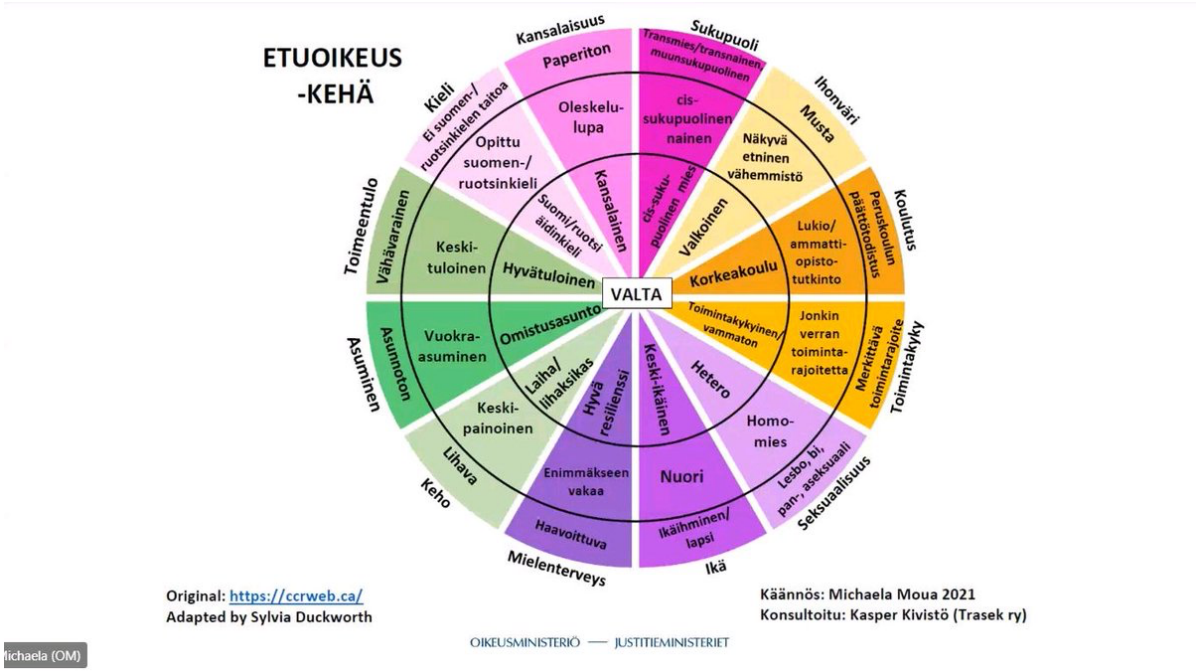

PATRIARKAALISUUDEN PURKUTALKOOT KIRKKOON?

”Patriarkaalinen arvomaailma on erityisesti nuorempien sukupolvien naisille luotaantyöntävä. Älkääkä nyt hyvät miesoletetut edustajakollegat kuulko sanojani jollain tavalla syytöksinä tai syyllistämisenä, sillä sellaisiksi en niitä tarkoita. Patriarkaalisuuden ja siihen kietoutuvan vallan rakenteiden näkyväksi tekeminen ja purkaminen on meidän yhteinen tehtävämme. Kaikki sukupuolet voivat ylläpitää patriarkaalista kulttuuria, joten meidän tulee myös purkaa patriarkaatti yhdessä.”

Edustaja Pauliina Järvisen puheenvuorosta kirkolliskokouksessa 3.11.2020

WOKE SUOMALAISTEN TIETOISUUTEEN

- Helsingin yliopiston Afrikan tähti –kohu lokakuussa 2021
- Professori Esko Valtaojan & toimittaja Renaz Ebrahimin keskustelu Ylen Sannikka-ohjelmassa 19.11.2021

DON ROSA: ROOPE ANKAN ELÄMÄ JA TEOT

- Disney lakkaa julkaisemasta teosta uudelleen, koska kirjassa esiintyvän Bombi-Zombi-hahmon katsotaan ylläpitävän haitallisia stereotypioita.

WOKE

- Woke, awake tai puhekielen sana wake, herätä
- Afrikan amerikkalaisten puhekielessä 1960-luvulta
- Oxford English Dictionary 2017: ”Alun perin hyvin informoitu, ajan tasalla oleva. Nyt etenkin: valpas rodulliselle tai sosiaaliselle syrjinnälle ja epäoikeudenmukaisuudelle.”
- Black Lives Matter 2012 alkaen: #staywoke

DICTIONARY.COM 28.2.2023 LISÄYS

WOKE, adjective

2) having or marked by an active awareness of systemic injustices and prejudices, especially those involving the treatment of ethnic, racial, or sexual minorities.

3) Lisäys 28.2.2023: Disparaging. of or relating to a liberal progressive orthodoxy, especially promoting inclusive policies or ideologies that welcome or embrace ethnic, racial, or sexual minorities.

4) Slang. aware of the facts, true situation

HELEN PLUCKROSE & JAMES A. LINDSAY: THE CYNICAL THEORIES (2020)

"Teoria [postmoderni] ei pystynyt täyttämään itseään nihilistisellä epätoivolla. Se tarvitsi jotain tekemistä, jotain toteutettavaa. Omasta moraalisesti ja poliittisesti latautuneesta ytimestään johtuen sen täytyi soveltaa itseään ongelmaan, jonka se näki yhteiskunnan ytimessä: epäoikeudenmukaisuuden siinä, kuinka valtaan päästään käsiksi.[...] Postmodernismi ei kuollut. Tuhkasta nousi uusi joukko Teoreetikoita, joiden missio oli tehdä joistakin postmodernismin ydinkohdista sovellettavia ja rekonstruoida parempi maailma." (s.45-46)

FEMINISMIN JA WOKISMIN KAKSIJAKOINEN IHMISKÄSITYS

ALISTAJAT, ETUOIKEUTETUT, VALLANPITÄJÄT / ALISTETUT, MARGINALISOIDUT, SYRJITYT

DOUGLAS MURRAY: THE MADNESS OF CROWDS

”Uhriudesta, ennemmin kuin stoalaisuudesta tai urheudesta, on tullut kulttuurissamme, jotain, mitä pidetään innokkaasti esillä ja jopa tavoitellaan. Uhrina oleminen on kuin olisit jollakin tavalla voittanut, tai ainakin saanut varaslähdön elämän suuressa sortokilpailussa. Tämän merkillisen kehityksen alkujuurena on sosiaalisen oikeudenmukaisuuden liikkeiden merkittävin ja virheellisin päätelmä: että sorretut ihmiset (tai ihmiset, jotka väittävät olevansa sorrettuja), ovat jollakin tavalla parempia kuin toiset, että on sellaista kunnollisuutta, puhtautta ja hyvyyttä, joka tulee tällaiseen ryhmään kuulumisesta. Todellisuudessa kärsimys ei itsessään tee jostakin parempaa ihmistä. Homo, nainen, musta tai transhenkilö voi olla yhtä epärehellinen, petollinen ja törkeä kuin kuka tahansa muukin.” (The Madness of Crowds, s. 248)

JOHN MCWHORTER: WOKE RACISM (2021)

3. aallon antirasismi on uusi uskonto, jonka mallisaarnan mukaan "Valtasuhteita ja niiden syrjiviä vaikutuksia vastaan taistelemisen täytyy olla kaikkien inhimillisten ponnistelujen keskiössä, oli kyse sitten intellektuaalisesta, moraalisesta, taiteellisesta tai kansalaistoiminnasta. Ne, jotka vastustavat tätä tavoitetta, tai jotka eivät osoita riittävää kannatusta sille, tulee tuomita jyrkästi, heiltä tulee viedä vaikutusvalta ja heidät tulee eristää.” (s.10)

Tässä kuvassa näkyy konkreettisesti siirtymä 3. aallon feminismistä intersektionaaliseen feminismiin. Helsingin kaupungintalo Pride-viikolla 2020. Progressiivinen sateenkaarilippu, johon on lisätty värisymbolit sukupuolivähemmistöille ja värillisille.

AALTOILEVAA AKTIVISMIA

FEMINISMI

1. aalto toi 1800-luvun lopulla kansalaisoikeudet naisille.

2. aalto 1960-luvulta vastusti miesvaltaista naisia toiseuttavaa kulttuuria.

3. aalto 1980-luvulta kyseenalaistaa heteronormatiivisen kulttuurin.

4. aalto 2010-luvulta: intersektionaalisuus

ANTIRASISMI

1. aalto lopetti orjuuden 1865 sekä segregaation.

2. aalto 1970-80 vastusti rasistisia asenteita.

3. Aalto 2010-luvulta: Rasismi yhteiskunnan rakenteissa ja siksi kaikki valkoiset ovat siitä osallisia.

Tulee yhteen intersektionaalisen feminismin kanssa.

MITEN WOKE JA INTERSEKTIONAALINEN FEMINISMI HAASTAVAT KRISTINUSKON?

- Lähtökohtaisesti kristillistä uskoa, kirkkoa ja teologiaa pidetään moraalittomina patriarkaalisina alistavina valtajärjestelminä, jotka tulee hajottaa.
- Uusi uskonto, joka kyllä mielellään ottaisi kirkon resurssit käyttöönsä

PIISPA JARI JOLKKONEN: YMMÄRRYSTÄ ETSIVÄ USKO (2022)

”Kristityt on kutsuttu pitämään huolta orvoista, leskistä, muukalaisista ja muista heikossa asemassa olevista sekä toimimaan oikeudenmukaisemman maailman puolesta. Tämän takia kirkko voi joutua helposti radikaalivasemmiston korostusten ja toimintatapojen saaliiksi. On kuitenkin tehtävä selvä ero Kristuksen kokonaisvaltaisen evankeliumin ja radikaalivasemmiston äärimmäisyysajattelun välillä. Kristuksen evankeliumi ei vaadi meitä katsomaan toisiamme sortajina ja sorrettuina, vaan sisarina ja veljinä, siis saman perheen rakkaine jäseninä, sukupuolista ja muista ominaisuuksista riippumatta.”

DOUGLAS MURRAY:

”Ehkäpä he saavat tahtonsa läpi. Ehkäpä tämän uuden uskonnon kannattajat käyttävät, homoja, naisia ja niitä, joilla on erivärinen iho, sekä transyksilöitä muurinmurtajina kääntääkseen ihmiset sitä yhteiskuntaa vastaan, joka on heidät kasvattanut. Ehkäpä he onnistuvat kääntämään kaikki sitä vastaan, mitä he kutsuvat ”valkoiseksi cis-miehiseksi patriarkaatiksi,” ja he tekevät sen ennen kuin kaikki heidän yhteenlukitsemansa alistetut uhriryhmät ovat repineet itsensä erilleen. Se on mahdollista. Mutta jokaisen, joka on kiinnostunut estämään tämän painajaismaisen skenaarion, pitäisi etsiä ratkaisuja.”

(The Madness of Crowds, s. 248)

KUINKA KRISTILLINEN USKO PYSTYY VASTAAMAAN NÄIHIN?

- Ihmisyyden ja ihmisten välisten suhteiden tarkastelu ainoastaan valta- ja alistussuhteiden näkökulmasta
- Siirtymä universaalista identiteetistä ja yksilöstä takaisin heimoidentiteettiin
- Näkymättömät valtarakenteet, jotka alistavat ihmisiä
- Etuoikeuksista taistelevat identiteettiryhmät ja turvallisen tilan tarve
- Kyvyttömyys sovitukseen, anteeksiantamiseen ja armoon

MAHDOLLISIA VASTAUKSIA

- Jumala elää. Siksi sekä universaali ihmisyys että jokaisen ihmisyksilön arvo ovat edelleen olemassa. Ihminen on Jumalan kuvaksi luotuna ja lunastettuna äärettömän arvokas.
- Jokainen tulee henkilökohtaisesti – ei identiteettiryhmänsä kanssa - vastaamaan Jumalan edessä siitä, kuinka on kohdellut toisia ihmisiä.
- Näkymättömiä alistavia valtarakenteita kutsutaan synniksi, joka asuu jokaisessa ihmisessä. Kristus on voittanut synnin vallan.
- On olemassa Jumalan asettama valtahierarkia, joka perustuu rakkauteen ja huolenpitoon eikä alistamiseen. Tämä on turvallinen tila riippumatta identiteettiryhmästä.
- Armo ja anteeksiantamus ovat todellisuutta. Myös alistajat ja vallan väärinkäyttäjät voivat saada kaiken anteeksi.
- Kristillinen seurakunta ylittää identiteettiryhmien rajat.

KAIKKI KANSAT, HEIMOT JA KIELET

”Tämän jälkeen näin suuren kansanjoukon, niin suuren, ettei kukaan kyennyt sitä laskemaan. Siinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista, ja he puhuivat kaikkia kieliä. He seisoivat valtaistuimen ja Karitsan edessä yllään valkeat vaatteet ja kädessään palmunoksa ja huusivat kovalla äänellä: – Pelastuksen tuo meidän Jumalamme, hän, joka istuu valtaistuimella, hän ja Karitsa!

[…]Nämä ovat päässeet suuresta ahdingosta. He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.” (Ilm. 7:9-10, 14b)

LISÄLUKEMISTA:

Jari Jolkkonen: Ymmärrystä etsivä usko – Kulttuurin, tieteen ja uskon vuoropuheluja, 2022

John McWhorter: Woke Racism – How a New Religion Has Betrayed Black America, 2021

Douglas Murray: The Madness of Crowds – Gender, Race and Identity, 2020

Helen Pluckrose & James Lindsay: The Cynical Theories – How Activist Scholarship Made Everything about Race, Gender and Identity, and Why This Harms Everybody, 2020

Lisää omaa aineistoani löydät sivulta: soilihaverinen.fi